

STORTINGET

Innst. 27 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
frå arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:240 S (2022–2023)

Innstilling frå arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland om et mer fleksibelt uføresystem

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet blir det fremja følgjande forslag:

- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til et forenklet uføresystem der all restarbeidsevne lettere skal kunne kombineres med en gradert uføretrygd, slik at personer ikke blir tvunget over på 100 pst. uføretrygd.
- Stortinget ber regjeringen påse at personer som får lønnsforhøyelse, ikke blir trukket i uføretrygden av Nav.
- Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til økning i fribeløpsgrensen for uføre.»

Ein viser til dokumentet for ei nærare utgreiing om forslagane.

Handsaming i komiteen

Komiteen bad i brev av 23. mai 2023 om statsråden si vurdering av forslaget. Svarbrevet frå statsråden av 1. juni 2023 er lagt ved innstillinga.

Som del av komiteen si handsaming blei det opna for skriftlege innspel. Det kom tre skriftlege innspel.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Tuva Moflag, Anette Trettebergstuen og Torbjørn Vereide, frå Høgre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, frå Senterpartiet, Tor Inge Eidesen og Per Olaf Lundteigen, frå Framstegspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, frå Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø og leiaren Freddy André Øvstegård, og frå Raudt, Naomi Wessel, syner til at føremålet med uføretrygd er å dekkje inntektstap som følgje av nedsett av evne til inntekt. Komiteen deler forslagsstillane sitt syn om at det er gunstig for både den einskilde og for samfunnet at ein kan kombinere uføretrygd og arbeid. Komiteen syner til at noverande regelverk allereie legg opp til at det skal vurderast om uføretrygda bør settast lågare enn 100 pst., basert på ei individuell vurdering. I tilfelle der ein som er ufør, får høgare inntekt som følgje av ei auking av løna, ansiennitetsopprykk, byte av jobb eller ei anna årsak som ikkje er knytt til auka stillingsbrøk, er det høve for uføremottakaren å be Nav om å endre fastsetjinga av inntekt før og etter uforleik.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Høgre og Framstegspartiet, deler forslagsstillane sitt syn om at uføre som bruker restarbeidsevna si, må få utteljing for dette. Fleirtalet viser i denne sa-

manhengen til vedtak nr. 937, 16. juni 2023 i Stortinget, som blei gjort ved handsaminga av Innst. 490 S (2022–2023), jf. Meld. St. 2 (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 komme tilbake med en vurdering av en omlegging av fribeløpet i uføretrygden, herunder en vurdering av en økning av fribeløpet inntil 1 G og andre endringer med mål om at uføre med restarbeidsevne i større grad enn ved dagens regelverk kan kombinere arbeidsinntekt med uføretrygd.»

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet meiner på denne bakgrunn at det ikkje er naturleg å vedta forslaget om ei heving av fribeløpet i handsaminga av representantforslaget.

Desse medlemene syner til at dagens praksis inneber at inntekt blir samanlikna etter at skatteoppgjeret for føregåande inntektsår er ferdig. Dette betyr at det i nokre høve kan bli større beløp som må tilbakebetalast eller trekkjast inn i framtidige utbetalingar. Desse medlemene merkar seg at den einskilde mottakar av uføretrygd har høve til å oppdatere opplysningane om forventa inntekt til ei kvar tid. Desse medlemene meiner det er til god hjelp for den einskilde at han eller ho blir varsla undervegs basert på innrapporterte inntekter frå a-meldingane. På denne måten kan mottakarar av uføretrygd oppdatere opplysningane sine om inntekt på eit tidleg tidspunkt og, der vilkåra ligg til rette for det, søkje om endra fastsetjing av inntekt.

Komiteens medlemmer fra Høyre er enig med forslagsstillerne i at det må bli enklere å kombinere arbeid og uføretrygd, og at det er viktig å sikre at alle med arbeidsevne kan jobbe i en eller annen grad. Det er viktig for den enkelte, for å sikre næringslivet arbeidskraft og det er viktig for bærekraften i velferdsstaten. Dette var bakgrunnen for at regjeringen Solberg foreslo å fjerne dagens fribeløp og erstatte dette med halv avkortning i trygden opp til 1,2 G. Dette forslaget kom fra Sysselsettingsutvalget og innebar en ny måte å kombinere arbeid og uføretrygd på. Utvalget pekte på at uføre med 100 pst. uføregrad i mange tilfeller har lite å tjene økonomisk på å jobbe, og at fribeløpet på 0,4 G kunne fungere som en barriere mot å arbeide ut over fribeløpet. Regjeringen Støre valgte å videreføre forslaget i sitt første statsbudsjett, men endringen ble forhandlet bort i budsjettavtalen med Sosialistisk Venstreparti.

Disse medlemmer viser til at dersom vilkårene for uføretrygd er oppfylt, skal det fastsettes en uføregrad. Uføregraden skal svare til den delen av inntektseveren som er tapt, og det står uttrykkelig i folketrygdloven at det alltid skal vurderes om uføregraden skal settes lavere enn 100 pst. Disse medlemmer understreker viktigheten av at dette etterleves i hvert enkelt tilfelle.

Disse medlemmer registrerer at det i den daværende arbeids- og inkluderingsministerens svarbrev til

komiteen vises til at de fleste yngre og nye uføretrygdede i større grad mottar full uføretrygd, mens eldre uføretrygdede som oftest har gradert uføretrygd. Disse medlemmer viser til at Sysselsettingsutvalget i 2021 introduserte en modell for arbeidsorientert uføretrygd for unge søkere. Daværende arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen la i juni 2021 frem Meld. St. 32 (2020–2021) Ingen utenfor – En helhetlig politikk for å inkludere flere i arbeids- og samfunnsliv, som blant annet foreslo en prøveordning etter Sysselsettingsutvalgets modell. Forsøket ble også omtalt i Prop. 1 S (2021–2022). Stortingsmeldingen ble trukket av den nye regjeringen høsten den tiltrådte. Disse medlemmer viser til at regjeringen nå likevel har foreslått et tidsavgrenset forsøk med arbeidsorientert uføretrygd for unge under 30 år. Disse medlemmer støtter dette og mener det kan bidra til at flere uføre med arbeidsevne får forsøkt seg i arbeidslivet.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at dagens folketrygdlov på en tilstrekkelig måte sikrer at Nav alltid vurderer lavere uføregrad, og i kombinasjon med forsøk med arbeidsorientert uføretrygd er hensynet i forslag 1 ivarettatt.

Disse medlemmer viser videre til forslag 2 om at personer som får lønnsforhøyelse, ikke skal bli trukket i uføretrygd. Inntektsgrensen oppreguleres i dag årlig i samsvar med økningen i grunnbeløpet, noe som tilsier at uføre også får den samme lønnsveksten som øvrige lønnsinntakere uten at trygden blir redusert. I tilfeller der lønnsøkningen er høyere enn den generelle økningen, kan Nav endre fastsettingen av inntekt før og etter uførhet, slik at man får en ny og høyere inntektsgrense. Disse medlemmer viser for øvrig til statsrådens svarbrev.

Disse medlemmer viser til slutt til at en økning i fribeløpet må balanseres mot hensynet til arbeidslinjen. En heving av fribeløpet til eksempelvis 1 G kan gi en samlet utbetaling av trygd og lønn på mer enn 100 pst. av tidligere inntekt. Man kan også risikere å gå ned i inntekt dersom uføregraden skulle endre seg. Disse medlemmer mener samtidig at det er nødvendig å se på nye måter å kombinere arbeid med uføretrygd på, og minner om regjeringen Solbergs forslag om å erstatte fribeløpet med halv avkortning opp til 1,2 G. Nye tiltak krever en større reform som ikke bør gjennomføres i behandlingen av et representantforslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt tar næringslivets varsko om mangel på arbeidskraft på alvor. Disse medlemmer tar også folks ønske om å jobbe på alvor.

Disse medlemmer viser til Unge funksjonshemmedes rapport fra 2016, der det er intervjuet flere funksjonshemmede og ansatte i Nav. Den rapporten viser at flere av de unge funksjonshemmede blir satt på

uføretrygd, selv om disse personene ønsker å jobbe. Rapporten viser til sitat fra en av de intervjuede:

«Fredrik forteller at han sa til NAV at han hadde arbeidskapasitet til å jobbe, og 'da ble jeg møtt med: Vet du hva, du har uføretrygd så du kommer lengre bak i rekken. Du får pengene dine. Så egentlig, du får greie deg selv.' Han forteller videre at han har hatt så mange negative opplevelser med NAV og arbeidsmarkedet at han har mistet troen på at han kan få en jobb.»

Dette er altså mennesker som ønsker å jobbe, men som Nav ikke tilbyr jobb.

Videre viser disse medlemmer til en sak på nrk.no datert 18. januar 2023 om Turid. I saken står det:

«Året før hadde ho fått 11.160 kroner i lønnsauke. No kravde Nav 11.500 kroner tilbake av uføretrygda hennar, og Statens pensjonskasse kravde litt over 6.500 kroner.»

Disse medlemmer synes det er en skandale at personer som får lønnsøkning for godt utført arbeid, ansiennitet eller andre lignende grunner, blir straffet fra Nav og får trekk i uføretrygden. I denne saken viser disse medlemmer til at personen som fikk en lønnsøkning, tapte 7 000 kroner på å stå i jobb.

Mange personer som er 100 pst. uføre, ønsker å jobbe. I dag kan disse tjene inntil 0,4 G uten å bli trukket i uføretrygden. Hvis man har plass i en VTA-bedrift, kan man tjene inntil 1 G uten å bli trukket i uføretrygden. Disse medlemmer mener dette er skjevbehandling av personer som mottar uføretrygd, ut ifra hvilken arbeidsplass de har.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det er for lite fleksibilitet i dagens system for uføre. Disse medlemmer er enig med forslagsstillerne fra Fremskrittspartiet i at det å kunne kombinere jobb og uføretrygd vil være noe som vil komme både arbeidstaker og samfunnet til gode.

Disse medlemmer mener det er et stort problem at uføre i dag i en rekke tilfeller nærmest blir «straffet» når de jobber, ved at det kuttes i uføretrygden. Målet med uføresystemet må være å tilrettelegge best mulig for trygdemottakere, og da burde dagens system bli mer fleksibelt. Disse medlemmer mener videre at det er helt sentralt at det skapes et mer inkluderende arbeidsliv. Disse medlemmer viser til at fribeløpet i uføretrygden i dag er 0,4 G for de som har 100 pst. uføregrad, mens dersom man har gradert uføretrygd, vil man få en individuell inntektsgrense basert på uføregrad, fribeløp og inntekt. Å øke fribeløpet i uføretrygden vil være et godt tiltak for å gjøre dagens system bedre. Disse medlemmer mener også at det rammer uheldig når uføretrygdede som mottar lønnsforhøyelse, blir utsatt for kutt i uføretrygden. Når det kommer til forslag 1,

fremst av representantene påpeker Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) at:

«representantene hevder at Nav har som praksis å innvilge 100 pst. uføretrygd til personer hvis inntektsevne er nedsatt fra 60 pst. eller mer. Det stemmer ikke med vår erfaring med Navs praksis».

Disse medlemmer viser til FFOs høringsinnspill om at deres medlemmer ikke kjenner seg helt igjen i forslagsstillernes beskrivelse, noe disse medlemmer vil understreke, selv om det er behov for å gjøre det enklere å kombinere uføretrygd og arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til et forenklet uføresystem der all restarbeidsevne lettere skal kunne kombineres med en gradert uføretrygd, slik at personer med nedsatt arbeidsevne ikke blir tvunget over på 100 pst. uføretrygd.»

«Stortinget ber regjeringen påse at personer som får en lønnsforhøyelse, ikke blir trukket i uføretrygden av Nav.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en økning i fribeløpsgrensen for uføre.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener at det bør lønne seg å jobbe, også for dem som mottar trygd og ytelser, og viser til merknadene i Innst. 261 S (2022–2023) jf. Representantforslag 136 S (2022–2023).

Disse medlemmer viser til at flere av velferdstyrelsene i Norge avkortet mot inntekt, og at dette gjør at stønadsmottakere i praksis trekkes i lønn når de arbeider. Dermed får de mindre igjen for sin innsats enn kollegaene som ikke mottar noen ytelser. Når man i tillegg til avkortningen tar hensyn til skatt, reiseutgifter og eventuelle andre utgifter i forbindelse med jobb, kan uføre ende opp med at det overhodet ikke lønner seg å jobbe.

Disse medlemmer mener at det er behov for en gjennomgang av alle ytelser for å kartlegge hvordan inntektsavkortningsregler rammer dem som kan jobbe. Gjennomgangen bør lede til endringer som gjør det mindre byråkratisk for mottakere som kommer i jobb, og som sikrer at de får beholde en mer rimelig andel av det de tjener.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå hvordan velferdsytelsene påvirkes av at mottakerne har arbeidsinntekt, og komme med forslag til lovendringer som forenkler inntektsrapportering for stønadsmottakere, og som sikrer at de får beholde mer av sin lønn og stønad. Gjennomgangen skal ikke begrenses til, men skal minimum vurdere, følgende temaer:

- Hvorvidt folkevalgt arbeid og honorarer for verv i lag og foreninger skal avkortes på samme måte som andre inntekter
- Innføring av fribeløp for sosialhjelpsmottakere
- Innføring av fribeløp for mottakere av arbeidsavklaringspenger
- Heving av inntekt før uførhet for uføretrygdede på minsteytelser
- Heving av inntektsgrensen for å motta barnetillegg i sosiale ytelser
- Endring av regelverket for samordning av dagpenger og andre sosiale ytelser slik at for eksempel uføre får like mye dagpenger som friske personer i samme situasjon.»

Komiteens medlemmer fra Rødt viser til at prisene på bolig, mat, strøm og andre nødvendighetsvarer har steget kraftig de siste årene. I en slik situasjon vil det være ekstra viktig å la uføre beholde mer av sin inntekt dersom de klarer å jobbe. Fribe løpet i uføretrygden bør derfor midlertidig økes til inntil 1 G ut året.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om å midlertidig øke fribe løpet for uføre til inntil 1 G ut 2023.»

Forslag frå mindretal

Forslag frå Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til et forenklet uføresystem der all restarbeidsevne lettere skal kunne kombineres med en gradert uføretrygd, slik at personer med nedsatt arbeidsevne ikke blir tvunget over på 100 pst. uføretrygd.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen påse at personer som får en lønnsforhøyelse, ikke blir trukket i uføretrygden av Nav.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en økning i fribe løpsgrensen for uføre.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen gjennomgå hvordan velferdsytelsene påvirkes av at mottakerne har arbeidsinntekt, og komme med forslag til lovendringer som forenkler inntektsrapportering for stønadsmottakere, og som sikrer at de får beholde mer av sin lønn og stønad. Gjennomgangen skal ikke begrenses til, men skal minimum vurdere, følgende temaer:

- Hvorvidt folkevalgt arbeid og honorarer for verv i lag og foreninger skal avkortes på samme måte som andre inntekter
- Innføring av fribe løp for sosialhjelpsmottakere
- Innføring av fribe løp for mottakere av arbeidsavklaringspenger
- Heving av inntekt før uførhet for uføretrygdede på minsteytelser
- Heving av inntektsgrensen for å motta barnetillegg i sosiale ytelser
- Endring av regelverket for samordning av dagpenger og andre sosiale ytelser slik at for eksempel uføre får like mye dagpenger som friske personer i samme situasjon.

Forslag fra Raudt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om å midlertidig øke fribe løpet for uføre til inntil 1 G ut 2023.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen blir fremja av medlemmene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre og Senterpartiet.

Komiteen viser til representantforslaget og til det som står ovanfor, og rår Stortinget til å gjere følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:240 S (2022–2023) – Representantfor-
slag fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen
og Gisle Meininger Saudland om et mer fleksibelt uføre-
system – vert ikkje vedteke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 24. oktober 2023

Freddy André Øvstegård
leiar

Torbjørn Vereide
ordførar

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2023/2353

Vår ref
23/2062-

Dato
1. juni 2023

**Dokument 8: 240 S (2022-2023) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger
Saudland**

Jeg viser til brev av 23. mai fra Arbeids- og sosialkomiteen, vedlagt representantforslag (Dokument 8: 240 S (2022-2023)) fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland:

- 1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til et forenklet utføresystem der all restarbeidsevne lettere skal kunne kombineres med en gradert uføretrygd, slik at personer ikke blir tvunget over på 100 pst. uføretrygd.*
- 2. Stortinget ber regjeringen påse at personer som får lønnsforhøyelse, ikke blir trukket i uføretrygden av Nav.*
- 3. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til økning i fribeløpsgrensen for uføre.*

Jeg vil nedenfor gi min vurdering av forslagene.

Kombinasjon av arbeid og gradert uføretrygd

Som det framgår av bakgrunnsbeskrivelsen for forslaget, er det et vilkår for rett til uføretrygd at evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) er varig nedsatt med minst halvparten. Ved yrkesskade- eller sykdom ytes det uføretrygd ved uføregrader ned til 30 prosent. Jeg vil i tillegg gjøre oppmerksom på at det er tilstrekkelig at inntektsevnen er varig nedsatt med 40 prosent for personer som mottar arbeidsavklaringspenger når krav om uføretrygd settes fram. De fleste nye uføretrygdede kommer fra arbeidsavklaringspenger, og ifølge Arbeids- og velferdsdirektoratet var andelen som kom fra AAP i løpet av 4. kvartal 2022 på 84 prosent.

Jeg deler representantenes syn på at kombinasjon av jobb og uføretrygd kommer både arbeidstaker, arbeidsgiver og samfunnet til gode, og at tilknytning til arbeidslivet vil forhindre utenforskap og gi en tilhørighet. Regelverket legger imidlertid etter min mening allerede godt til rette for dette.

Dersom vilkårene for uføretrygd er oppfylt, dvs. at inntektsevnen er tilstrekkelig nedsatt pga. varig sykdom, skade eller lyte, tilstrekkelig medlemskap i folketrygden forut for uføretidspunktet og det er gjennomført hensiktsmessig behandling og arbeidsrettede tiltak, skal det fastsettes en uføregrad. Dette gjøres ved å sammenligne inntektsevne før og etter uførheten. I den konkrete vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter på hjemstedet eller andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid. Inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre (inntekt etter uførhet), sammenlignes med inntektsmulighetene som vedkommende hadde før uføretidspunktet (inntekt før uførhet).

Jeg kan vise til at dersom den uføre har tapt en del av inntektsevnen, skal uføregraden svare til den delen som er tapt. Uførheten graderes i trinn på fem prosentpoeng. I folketrygdloven § 12-10 framgår det uttrykkelig at det alltid skal vurderes om uføregraden skal settes lavere enn 100 prosent.

Den fastsatte uføregraden endres ikke selv om den uføre får en høyere inntekt enn det som var lagt til grunn ved innvilgelsen, men kan økes dersom inntektsevnen blir ytterligere nedsatt og det settes fram krav om økt uføregrad. Det skal da fastsettes et nytt uføretidspunkt dersom dette er til fordel for vedkommende. Jeg vil understreke at siden uføregraden ikke lenger revurderes ved inntekt over et fribeløp, kan man være i arbeid og ha inntekt selv det formelt er registrert 100 prosent innvilget uføregrad.

Arbeids- og velferdsdirektoratets statistikkoversikter viser følgende fordeling av antall mottakere av uføretrygd etter uføregrad og alder per 31. mars 2023:

	I alt	Tom. 49	50	51-69	70-80	81-99	100
I alt	366 656	3 340	20 418	15 999	11 348	6 016	309 535
18-29	21 917	56	229	298	258	231	20 845
30-39	40 290	334	1 444	1 367	1 093	622	35 430
40-44	27 609	331	1 450	1 305	978	470	23 075
45-49	37 084	498	2 280	1 962	1 313	708	30 323
50-54	54 178	601	3 677	2 936	1 971	925	44 068
55-59	68 856	729	4 751	3 585	2 363	1 222	56 206
60-64	79 837	618	4 704	3 321	2 414	1 329	67 451
65-67	36 862	172	1 882	1 222	957	509	32 120
Uoppgitt	23	1	1	3	1	-	17

Arbeids- og velferdsdirektoratet uttaler i forbindelse med utgivelsen av statistikkene at de observerer at det blir flere med 100 prosent uføretrygd over tid. De peker på at en årsak til dette kan være at uføresammensetningen endres. De fleste yngre nye uføretrygdede mottar i større grad full uføretrygd, mens de eldre (som oftest med gradert uføretrygd), går ut av ordningen.

Jeg vil i denne forbindelse vise til at regjeringen har foreslått et tidsavgrenset forsøk med arbeidsorientert uføretrygd for unge under 30 år, som ellers ville fått 100 prosent uføretrygd. Det er en betydelig gruppe unge med helsemessige utfordringer som til tross for arbeidsrettet oppfølging ikke klarer å få jobb i det ordinære arbeidsmarkedet. I forsøket skal to nye virkemidler kombineres. Personer som har fått vedtak om (arbeidsorientert) uføretrygd skal få tett oppfølging av Arbeids- og velferdsetaten også etter vedtaket, og det kan avtales at lønnen kan settes lavere enn lønn fastsatt på ordinære vilkår (trygdejustert lønn). Det skal gis inntektssikring i arbeidssøkerperioden.

Lønnsforhøyelse når man mottar uføretrygd

Når uføregraden fastsettes, skal det samtidig fastsettes en inntektsgrense, som skal svare til inntekt etter uførhet (den inntekten vedkommende forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restinntektsevne) tillagt 40 prosent av grunnbeløpet per kalenderår. Inntektsgrensen oppreguleres årlig i samsvar med økningen av grunnbeløpet. Dersom inntektsgrensen i 2022 var 250 000 kroner (inntekt etter uførhet) pluss 44 591 kroner (0,4 G), dvs. til sammen 294 591 kroner, vil dermed inntektsgrensen for 2023 bli oppregulert med 6,41 prosent, tilsvarende økningen i grunnbeløpet, og utgjøre 313 473 kroner (266 025 kroner i inntekt etter uførhet, pluss 47 448 kroner (0,4 G)).

Uføre med gradert uføretrygd kan dermed over tid ha den samme lønnsveksten ved siden av sin graderte uføretrygd som øvrige lønsmottakere uten at uføretrygden blir redusert. I noen tilfeller vil uføre imidlertid kunne få en høyere lønnsutvikling enn den generelle økningen som er lagt til grunn. Dette kan for eksempel skyldes jobbskifte, ansiennitetsopprykk mv. For å legge til rette for at også delvis uføre skal kunne ha en karriere- og lønnsutvikling på linje med andre arbeidstakere uten å få avkortet uføretrygden, er det egne regler som skal ta høyde for dette. Dersom inntektsøkningen ikke skyldes økt stillingsandel, kan vedkommende be Arbeids- og velferdsetaten om å endre fastsettingen av inntekt før og etter uførhet, slik at vedkommende får en ny og høyere inntektsgrense. Dette er nærmere regulert i forskrift om uføretrygd fra folketrygden (FOR-2014-12-05-1602) § 2-3 Endring av inntekt før og etter uførhet.

Jeg mener på denne bakgrunn at dagens regler ivaretar uføretrygdede som mottar lønnsforhøyelser.

Fribeløpet

Hva gjelder fribeløpsgrensen for uføre, viser jeg til mitt brev av 3. mars 2023 til Arbeids- og sosialkomiteen med vurdering av representantforslag Dokument 8: 136 S (2022-2023). Som jeg der har gjort rede for i tilknytning til forslag nr. 1.a, må hensynet til god inntektssikring og

at det skal lønne seg for uføre å jobbe, balanseres mot hensynet til arbeidslinjen. En heving av fribeløpet, for eksempel til 1 G, vil kunne gi en samlet utbetaling av trygd og lønn på mer enn 100 prosent av tidligere inntekt. Det vil også gjøre det mindre lønnsomt å kombinere delvis arbeid (for eksempel 50 prosent stilling) med gradert uføretrygd (50 prosent) sammenlignet med å først få innvilget 100 prosent uføretrygd for så å begynne i delvis arbeid (50 prosent).

Den tidligere uførepensjonsordningen (før 2015) med en friinntekt på 1 G, hadde ett års ventetid før man kunne ha inntekt uten revurdering av uføregraden, og inntekter over 1 G medførte revurdering av uføregraden og tilbakebetaling av for mye utbetalt ytelse.

Den fleksible og «sømløse» ordningen vi har i dag for å kunne kombinere uføretrygd og arbeid er ikke lett å forene med et høyt fribeløp. Jeg mener fortsatt at det ikke skal lønne seg mer å kombinere jobb og trygd enn å bli stående i eller jobbe i en fulltidsstilling. En økning av fribeløpsgrensen må derfor, som jeg har nærmere redegjort for i ovennevnte brev, ses i sammenheng med andre elementer i ordningen. Jeg viser for øvrig til at det i forbindelse med behandlingen av ovennevnte representantforslag ikke ble gitt tilslutning om å be regjeringen om å vurdere en økning i fribeløpet for uføre.

Marte Mjøs Persen